

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 7Ssk/9/2023
Identifikačné číslo spisu: 8022200315
Dátum vydania rozhodnutia: 31. januára 2024
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:8022200315.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Jany Martinčekovej a Mgr. Michala Novotného vo veci žalobkyne: A. W. Š.-I., nar. XX. O. XXXX, bytom C. Q. XXX/X, K. E. J., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie so sídlom ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 29. novembra 2017, č. 45667-2/2017-BA v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovni, pobočka Vranov nad Topľou z 16. mája 2017, č. 16086-3/2017-VT, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 8 Sa 4/2022-42 z 25. októbra 2022 takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť žalobkyne sa zamietá.
- II. Účastníkom sa nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „správny súd“) kasačnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom č. k. 8 Sa 4/2022-42 z 25. októbra 2022 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby správny súd zrušil rozhodnutie žalovanej z 29. novembra 2017, č. 45667-2/2017-BA ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Vranov nad Topľou z 16. mája 2017, č. 16086-3/2017-VT a vec žalovanej vrátil na ďalšie konanie. Napadnutým rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne podané proti prvostupňovému rozhodnutiu pobočky žalovanej o tom, že povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie žalobkyne nezaniklo dňa 31. augusta 2006, ale dňa 30. júna 2008, a potvrdila prvostupňové rozhodnutie. Účastníkom konania správny súd nepriznal nárok na náhradu trov konania. Správny súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo záväzného názoru vysloveného Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“) v rozsudku z 27. apríla 2022, sp. zn. 9 Sžsk 15/2019, ktorým rozhodol tak, že predchádzajúci rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odvolaním sa na závery konštatované v rozsudku veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 24.

novembra 2020, sp. zn. 1 Vs 3/2019 a uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 30. novembra 2021, sp. zn. IV. ÚS 610/2021.

2. Z obsahu administratívneho spisu mal správny súd preukázané, že žalobkyňa bola v rozhodnom čase držiteľkou licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani v odbore klinická imunológia a alergológia, číslo licencie: L1A PO/0665/05 (ďalej len „licencia L1A“). Žalobkyni bolo ku dňu 31. augusta 2006 zrušené povolenie Prešovského samosprávneho kraja na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, ale licencia L1A bola aktívna [§ 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“)], t. j. nebola zrušená ani pozastavená. Zrušená bola dňa 18. septembra 2016. Podľa údajov z registra daňových subjektov boli príjmy žalobkyne za roky 2005 a 2006 vyššie ako zákonom stanovená hranica príjmu z podnikania a z inej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnosu súvisiaceho s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou.

3. Správny súd mal za to, že skutkové okolnosti týkajúce sa najmä vydanie povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení a jeho zrušenia, licencie žalobkyne na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) neboli sporné. Sporným ostalo, či žalobkyňa zrušením rozhodnutia na povolenie poskytovania zdravotníckej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení Krajským úradom v Prešove stratila postavenie samostatne zárobkovo činnejšej osoby (ďalej len „SZČO“) po 31. auguste 2006, alebo či jej toto postavenie ostalo zachované ako držiteľovi licencie L1A.

4. V odôvodnení rozhodnutia správny súd vychádzal z právne záväzných názorov najvyššieho správneho súdu, ako i veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 3/2019 a uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 610/2021, ktorým bola odmietnutá ústavná sťažnosť proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu. Vzhľadom na to dospel k záveru, že žalobkyňa ako držiteľka licencie L1A mala status SZČO v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“ alebo „zákon o sociálnom poistení“). Správny súd konštatoval, že u žalobkyne bola naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistovala žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od jej vôle, ktorá by jej bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Skutočnosť, že žalobkyňa uvedenú licenciu nevyužívala, neznamenala reálnu nemožnosť jej využívania. Rozhodnutia správnych orgánov považoval za dostatočne odôvodňujúce výrok predmetných rozhodnutí.

II.

Kasačná sťažnosť žalobkyne proti rozsudku správneho súdu

5. Proti uvedenému rozsudku správneho súdu podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti odkazom na ustanovenia § 3 ods. 4, § 4, § 10 ods. 1 a ods. 2, § 68 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., namietala, že rozhodnutia nezdôvodňujú, prečo držiteľ licencie L1A získava s licenciou aj status SZČO so všetkými povinnosťami. Tvrdila, že uvedenú skutočnosť neupravuje ani zákon č. 578/2004 Z. z. Za poskytovateľa zdravotnej starostlivosti nemožno ex offo považovať držiteľa licencie L1A, pretože nevykonáva žiadnu činnosť, nemá zamestnanecký vzťah a teda neposkytuje tento typ zdravotnej starostlivosti. Držiteľ licencie L1A by mal status SZČO, ak by mal zamestnanecký vzťah u iného poskytovateľa a zároveň by bol držiteľom licencie L1B, resp. L1C a zároveň by poskytoval zdravotnú starostlivosť ako fyzická osoba alebo odborný zástupca. V závere navrhla, aby kasačný súd rozsudok správneho súdu zmenil tak, že sa zrušujú rozhodnutia žalovanej a prvostupňového správneho orgánu a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti žalobkyne

6. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobkyne vyjadrila podaním z 11. januára 2023. Podľa jej názoru správny súd napadnutým rozsudkom rozhodol v súlade s právnym názorom najvyššieho správneho súdu vysloveným v rozsudku sp. zn. 9 Sžsk 15/2019. V tomto rozsudku zaujal najvyšší

správny súd stanovisko ku všetkým sporným otázkam veci, ktoré by mali mať za následok nezákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia žalovanej. Uviedla, že dôvody kasačnej sťažnosti sa pritom de facto zhodujú s dôvodmi uvedenými v správnej žalobe. Žalovaná naďalej zotrvala na svojich predchádzajúcich vyjadreniach. Navrhovala kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

7. Najvyšší správny súd bol formálne zriadený ústavným zákonom č. 422/2020 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) dňa 1. januára 2021 a na základe zák. č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva.

8. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

9. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

10. Najvyšší správny súd ako súd kasačný (§ 11 písm. h) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke najvyššieho správneho súdu www.nssud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne nie je dôvodná.

11. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok správneho súdu č. k. 8 Sa 4/2022-42 z 25. októbra 2022, ktorým správny súd žalobu zamietol. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu správneho súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, z ktorých dôvodov ich ďalej neopakuje a na ne len poukazuje.

12. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

13. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti

Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

14. Kasačný súd zistil, že správny súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej náležite postupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti SSP, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovanej, napadnutého žalobou, vykonal náležite v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s právnou úpravou ustanovenou v zákone č. 578/2004 Z. z., a svoju právnu úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, aj dostatočne odôvodnil.

15. Kasačný súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím a konaní im predchádzajúcich pri aplikácii zákonnej úpravy uvedeného právneho predpisu postupom podľa SSP dospel k záveru, že správny súd potom, ako mu bolo predchádzajúce rozhodnutie vo veci samej rozsudkom najvyššieho správneho súdu sp. zn. 9 Sžsk 15/2019 z 27. apríla 2022 zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, následne konal a rozhodol v intenciách názoru najvyššieho správneho súdu. Kasačný súd po vyhodnotení rozsahu a dôvodov kasačnej sťažnosti žalobkyne vo vzťahu k napadnutému rozsudku správneho súdu v zásade nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku správneho súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. Kasačný súd na zdôraznenie správnosti a zákonnosti rozsudku správneho súdu, považujúc za zásadnú spornú otázku, kedy žalobkyňa zaniklo povinné sociálne poistenie, uvádza nasledovné.

V.

Právne posúdenie kasačného súdom

16. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

17. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujúc svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej

moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 ústavy) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

18. Otázkou statusu SZČO na základe oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2010 sa zaoberal veľký senát najvyššieho súdu v rozsudku sp. zn. 1 Vs 3/2019, na ktoré rozhodnutie už poukázal správny súd aj najvyšší správny súd. Kasačný súd z toho dôvodu upriamuje pozornosť len na konštatáciu veľkého senátu najvyššieho súdu nasledovne: „...Zákonodarca už v ustanovení § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. rozlišuje u lekárov medzi výkonom zdravotníckeho povolania na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia alebo povolenia vydaného podľa osobitného predpisu [písm. b)] a na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [písm. c)]. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. (ďalej aj „licencia L1A“) nie je podmienkou na vydanie povolenia podľa § 12 zákona č. 578/2004 Z. z. Ide o licenciu, ktorá nie je žiadnym spôsobom viazaná na povinnosť držby licencie L1B alebo L1C, súčasne však držba licencie L1A nevyklučuje, aby lekár bol držiteľom aj licencií L1B a L1C....“ „...Pod pojmom oprávnenie na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 je potrebné rozumieť povolenie, súhlas s vykonávaním určitej činnosti, ktoré vydáva Slovenská lekárska komora po tom, čo zistí, že lekár spĺňa odborné a iné zákonom ustanovené predpoklady na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe. Po splnení zákonných podmienok je iba na vôli držiteľa oprávnenia, akým spôsobom a kde bude výkon činnosti realizovať, pričom zo strany verejnej moci u držiteľa licencie L1A žiadny ďalší úkon (napr. povolenie vykonávať činnosť u konkrétneho poskytovateľa, registrácia a pod.) nie je potrebný. V prípade držiteľov licencie L1A je naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od vôle držiteľa licencie, ktorá by mu bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnícku starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste (napr. v byte chorého, v inom prirodzenom sociálnom prostredí osoby, ktorá vyžaduje poskytovanie zdravotnej starostlivosti). V prípade poskytovania zdravotnej starostlivosti na základe licencie L1A ide o tzv. „návštevnú službu“. Samotná skutočnosť, že prevádzkovateľ zdravotníckeho zariadenia, s ktorým lekár - držiteľ licencie L1A uzatvára dohodu/zmluvu, je povinný spĺňať podmienky ustanovené zákonom, medzi ktoré patrí aj vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia s oprávnením na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe lekára - držiteľa licencie L1A nijako nesúvisí. Skutočnosť, že držiteľ licencie L1A uvedenú licenciu nevyužíva, neznamená reálnu nemožnosť jej využívania. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, by musela existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. v nekonaní držiteľa oprávnenia. Povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia sa viaže výlučne na osobu prevádzkovateľa zdravotníckeho zariadenia. Zánikom povolenia neprestane lekár, ktorý je držiteľom licencie L1A, spĺňať podmienky pre vydanie tohto druhu licencie. Splnenie predpokladov pre vydanie licencie L1A lekárom nie je naviazané na vydanie povolenia prevádzkovateľa zdravotníckeho zariadenia. Skutočnosť, že lekár - držiteľ licencie L1A uzatvára súkromné zmluvy/dohody s prevádzkovateľom zariadenia, ktorý má vydané povolenie, nemožno chápať ako podmienku oprávnenia na výkon zdravotníckej praxe. Podmienky na výkon samostatnej zdravotníckej praxe musí lekár splniť na to, aby mu licencia L1A bola vydaná (pred vydaním licencie L1A). Zmluvu/dohodu s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia uzatvára následne, po tom, čo spĺňa podmienky na výkon zdravotníckej praxe, teda po vydaní licencie L1A. Je iba na vôli lekára, či popri žiadosti o vydanie licencie L1B, požiada aj o vydanie licencie L1A, a či sa rozhodne využiť obe licencie a poskytovať zdravotnú starostlivosť na základe oboch licencií. Držba licencie L1B ani vstup jej držiteľa do pracovného pomeru s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia však nemá žiaden vplyv na právo držiteľa licencie L1A naďalej vykonávať samostatnú zdravotnícku prax. Vzhľadom na uvedené držiteľ licencie L1A má postavenie (status) samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z.“

19. Veľký senát najvyššieho súdu dal v rozsudku sp. zn. 1 Vs 3/2019 aj odpoveď na otázku zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia z titulu oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2010. Konštatoval: „...Status samostatne zárobkovo činnej osoby (ďalej aj „SZČO“) na základe licencie L1A nie je bez ďalšieho dôvodom vzniku, resp. trvania povinného poistenia SZČO, je však predpokladom vzniku alebo trvania takého poistenia. Osobitný spôsob vzniku, resp. zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia (ďalej aj „povinné poistenie“) samostatne zárobkovo činnej osoby upravuje ustanovenie § 21 ods. 2 až 4 zákon č. 461/2003 Z. z....“ „...Držiteľovi licencie L1A v zmysle citovaného ustanovenia povinné poistenie môže zaniknúť z troch dôvodov. Prvým dôvodom je príjem v rozhodnom období nižší ako predpokladá ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Druhým dôvodom je zánik licencie L1A, kedy povinné poistenie zanikne dňom zániku tejto licencie. Na zánik povinného poistenia držiteľa licencie L1A z tretieho dôvodu, teda z dôvodu vzniku pracovného pomeru sa vzťahuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b), časť vety za spojovníkom „a“. To znamená, že z dôvodu vzniku pracovného pomeru u poskytovateľa zdravotníckeho zariadenia, v ktorom lekár musí mať licenciu L1B, môže povinné poistenie lekára ako SZČO z titulu držby licencie L1A zaniknúť iba vtedy, ak držiteľ licencie L1A splní svoju povinnosť podľa § 227 ods. 2 písm. a) a § 228 ods. 3 a 7 v spojení s § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. a pobočke Sociálnej poisťovne predloží vyhlásenie, že odo dňa vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnej osoby uvedenej v § 5 písm. c), teda že od uvedeného dňa nevykonáva činnosť na základe licencie L1A (t. j. samostatnú zdravotnícku prax). Keďže zákon č. 461/2003 Z. z. výslovne vyžaduje podanie „vyhlásenia“ podľa § 21 ods. 4 písm. b), za splnenie tejto povinnosti nemožno považovať podanie Registračného listu - odhlášky, z obsahu ktorého náležitosti vyhlásenia nevyplývajú.

20. Vo vzťahu k skúmaniu pôvodu príjmov poistencov - lekárov, veľký senát najvyššieho súdu v citovanom rozhodnutí uviedol, že takúto povinnosť žalovanej nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. Žalovaná v rámci zisťovania podkladov pre rozhodnutie o vzniku alebo zániku povinného poistenia vychádza z oznámenia Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky podľa § 233 ods. 6 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z., resp. z výpisu z daňového priznania podľa § 228 ods. 1 a 2 tohto zákona. Z uvedeného vyplýva, že zákonodarca nezveril takúto právomoc Sociálnej poisťovni a preto nemôže prešetrovať príjmy poistencov, a pri svojej činnosti vychádza výlučne z podkladov, ktoré zabezpečuje Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky. Zároveň kasačný súd v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu dodáva, že „...Sociálna poisťovňa nie je povinná skúmať, aká časť z týchto príjmov je čisto z činnosti na základe licencie L1A, ktorá okolnosť je pre posúdenie vzniku alebo zániku poistenia podľa § 21 ods. 1 právne irelevantná. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že aj v prípade, ak príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov sú nižšie, ale v súčte s iným príjmom zo samostatnej zárobkovej činnosti, napr. zo živnosti sú v súčte vyššie ako predpokladá ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenie vznikne, resp. trvá naďalej“. Záverom je potrebné uviesť, že ak „lekár v daňovom priznaní priznal príjmy, považované za príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou, ide vždy o príjem SZČO a nie je právne významné, či tento príjem fyzická osoba dosiahla z titulu jej statusu podľa § 5 písm. c) alebo aj podľa § 5 písm. a), príp. písm. b) alebo d) zákona o sociálnom poistení v znení platnom do 31. decembra 2010.“

21. Citované rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu bolo podrobené ústavnému preskúmaniu ústavným súdom, ktorý uznesením sp. zn. IV. ÚS 610/2021, odmietol ústavnú sťažnosť proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 3/2019. Ústavný súd v odôvodnení tohto rozhodnutia, okrem iného, konštatoval: „...Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok nie je možné považovať za zjavne neodôvodnený ani za arbitrárny, teda taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu zo strany všeobecného súdu je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z ústavnoprávneho hľadiska preto nie je dôvod na spochybnenie záverov napadnutého rozsudku, pretože

sú dostatočne zdôvodnené, aj keď s takým zdôvodnením sťažovateľ nesúhlasí a využíva dostupnú inštančnú možnosť tieto závery vo svoj prospech „prebit“, nie však na podklade využiteľnom pre ústavnú sťažnosť. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je teda ústavne udržateľný. ....“

22. V kasačnej sťažnosti žalobkyňa opätovne otvorila otázku posudzovania jej statusu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby z dôvodu držby licencie L1A a namietala právne názory vyslovené správnym súdom, najvyšším správnym súdom a najvyšším súdom v rozsudku veľkého senátu sp. zn. 1 Vs 3/2019. Najvyšší správny súd však otázku postavenia žalobkyne v súvislosti s držbou licencie L1A považuje za vyriešenú, najmä vzhľadom na skoršie rozhodnutie najvyššieho správneho súdu zo dňa 27. apríla 2022, ktoré sa uvedenej otázke vyčerpávajúco venovalo, a na ktorej spornosť dal najvyšší správny súd už odpoveď. Najvyšší správny súd sa preto v celom rozsahu stotožňuje s právnym názorom vysloveným v skoršom zrušujúcom rozsudku najvyššieho správneho súdu, v rámci ktorého boli zohľadnené aj odlišné právne názory vyslovené veľkým senátom najvyššieho súdu (1 Vs 1/2019 a 1 Vs 3/2019) a zároveň proti rozhodnutiu 1 Vs 3/2019 bola odmietnutá aj ústavná sťažnosť ústavným súdom uznesením sp. zn. IV. ÚS 610/2021. Z uvedeného dôvodu tak, najvyšší správny súd toto odôvodnenie opätovne dáva do pozornosti žalobkyňi a v celom rozsahu naň poukazuje.

23. Rozhodnutie ústavného súdu ako aj rozhodnutie veľkého senátu správneho kolégia najvyššieho súdu je pre súdy záväzné. Právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho správneho súdu záväzný. Ak sa senát najvyššieho správneho súdu pri svojom rozhodovaní chce odchyliť od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu (§ 466 ods.3 SSP).

24. Vo svojom predchádzajúcom rozsudku sa najvyšší správny súd vysporiadal aj s odôvodnením rozhodnutí správnych orgánov, ktoré považoval za dostatočné s poukázaním na skutočnosti, ktoré boli podkladom na rozhodnutie, zhodnotením dôkazov a poukázaním na právne predpisy, na základe ktorých rozhodli.

25. Vychádzajúc z uvedeného kasačný súd opätovne konštatuje, že správny súd rozhodol správne a v súlade so zákonom, keď správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol, pričom svoju právnu úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, aj riadne odôvodnil, jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne či nepreskúmateľné. Skutočnosť, že žalobkyňa so závermi rozhodnutí správnych orgánov a so závermi rozsudku správneho súdu nesúhlasí, nie je dôvodom na vyslovenie ich nezákonnosti. Vzhľadom na vyššie uvedené vyhodnotil kasačný súd sťažnostné námietky žalobkyne za nedôvodné, a tým nespôsobilé spochybniť vecnú a právnu správnosť napadnutého rozhodnutia správneho súdu. Na základe toho kasačný súd dospel k záveru, že nie je daný žiaden zo zákonných dôvodov kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP. Kasačný súd z dôvodov uvedených vyššie podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) kasačnú sťažnosť žalobkyne ako nedôvodnú zamietol.

26. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že účastníkom konania nepriznal nárok na náhradu trov tohto konania. Žalovanej ako úspešnej účastníčke ich nepriznal z dôvodu, keďže to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP) a žalobkyňi z dôvodu, že v tomto konaní nemala úspech, a preto nemá právo na náhradu trov (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP).

27. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (jednomyseľne).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

